

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 75/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátskou kanceláriou Lichner Legal s. r. o., Legionárska 7451/4, Trenčín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ján Lichner, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 123/2017 z 30. januára 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 123/2017 z 30. januára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej prílohy vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalovaného bol účastníkom konania vedeného Okresným súdom Malacky (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 C 320/2014 o zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu cez príľahlé (špecifikované) pozemky, ktorých vlastníkom je aj sťažovateľ, a to v prospech žalobcu, vlastníka stavby – rodinného domu. Rozsudkom z 21. apríla 2015 okresný súd zriadil toto vecné bremeno.

3. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 Co 357/2016 z 13. decembra 2016 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny, stotožniac sa v celom rozsahu so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie a jeho právnym posúdením.

4. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, odôvodňujúc jeho prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená, a opomenutie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu má za následok nesprávne právne posúdenie veci. Argumentoval tým, že žalobcovia disponovali príslubom zriadenia vecného bremena iba k pozemkom s podstatne menšou výmerou, vo vzťahu k ostatným pozemkom legitimita žalobcov k zriadeniu vecného bremena absentuje. Uvedenou námietkou sa odvolací súd nezaoberal a pripustil tak hrubý zásah do vlastníckeho práva žalobcov.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP s odôvodnením, že právna otázka nebola dovolateľom správne naformulovaná. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sa uvádza:

«Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo

rozhodnutie odvolacieho súdu... Ak takáto konkretizácia uplatneného dovolacieho súdu chýba, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené a založiť svoje rozhodnutie na domnienke o tom, ktorú právnu otázku má dovolateľ na mysli ...

... tvrdil, že žalobcovia disponovali prísľubom zabezpečenia prístupovej cesty do ich rodinného domu iba cez pozemky registra „C“ parc. č. 478/246 a pozemok registra „C“ parc. č. 478/168, teda cez pozemky s celkovou výmerou 181 m². V kontexte uvedeného i keď v úvode žalovaný 1/ dovolanie formálne odôvodňuje nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., z obsahu jeho dovolania je však zrejmé, že nesúhlasí s logickými úvahami a skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností.

Z uvedeného vyplýva, že žalovaný 1/ v tomto prípade namieta nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom; touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Ako bolo už uvedené vyššie, len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 2 C.s.p.»

6. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že najvyšší súd pochybil, keď uzavrel, že právna otázka neriešená odvolacím súdom, od ktorej záviselo právne posúdenie veci, je nesprávne naformulovaná. V tejto súvislosti argumentuje:

„... mám za to, že uvedenú povinnosť som si v podanom dovolaní splnil, keď som opakovane v dovolaní poukázal na otázku, ktorú súd I. inštancie i odvolací súd nechali bez povšimnutia, t.j. otázku legitímnosti požiadavky zriadenia vecného bremena in rem (spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu) k podstatne iným pozemkom s podstatne inou výmerou, ako boli tie, vo vzťahu ku ktorým mali mať žalobcovia - podľa odvolacieho súdu, resp. súdu I. inštancie - prísľub zriadenia prístupovej cesty, na základe ktorého mali rodinný dom v dobrej viere postaviť, a ktorú som tiež v podanom dovolaní označil za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Z odôvodnenia

napadnutého rozhodnutia však, s poukazom na vyššie uvedené, vyplýva nesprávny záver dovolacieho súdu, že v podanom dovolaní chýba konkretizácia uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v dôsledku čoho nemôže uskutočniť jeho meritórny dovolací prieskum.

Rovnako nesprávny je aj záver dovolacieho súdu, že podané dovolanie nespĺňa kritériá § 432 ods. 2 CSP, t. j. že som ako dovolateľ neuviedol právne posúdenie veci, ktoré pokladám za nesprávne a to, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V podanom dovolaní som jednoznačne špecifikoval, že nesprávne právne posúdenie veci spočíva práve v nevyporiadaní sa s vyššie uvedenou otázkou legitímnosti požiadavky zriadenia vecného bremena in rem (spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu) k podstatne iným pozemkom s podstatne inou výmerou, ako boli tie, vo vzťahu ku ktorým mali mať žalobcovia - podľa odvolacieho súdu, resp. súdu 1. inštancie - prísľub zriadenia prístupovej cesty, na základe ktorého mali rodinný dom v dobrej viere postaviť.

V požiadavke žalobcov na zriadenie vecného bremena vo vzťahu k pozemkom 1, 2, 3 a 4 však akákoľvek legitimita absentuje... Vzhľadom k vyššie uvedenému je zjavné, že som v podanom dovolaní jednoznačne špecifikoval právne posúdenie veci, ktoré som pokladal za nesprávne a tiež som uviedol v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Zároveň však poukazuje navrhovateľ na zásadnú skutočnosť, ktorou je, že dovolací súd v bode 12 napadnutého rozhodnutia jasne uviedol, že výlučným dôvodom odmietnutia podaného dovolania bolo nenaplnenie predpokladov prípustnosti definovaných v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, čo znamená, že ústavný súd pri preskúvaní tejto sťažnosti musí vychádzať z toho, že podané dovolanie zodpovedalo kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.“

7. Na základe tejto sťažnostnej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

„Základné právo navrhovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 123/2017 z 30. januára 2019 porušené boli.

2. *Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 123/2017 z 30. januára 2019 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.*

3. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia navrhovateľovi ...“*

II.

Relevantná právna úprava a judikatúra

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Ústavný súd vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie práva vykonanej všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

13. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Právne posúdenie veci

16. Sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru došlo tým, že najvyšší súd v posudzovanej veci nesprávne ustálil, že podmienky prípustnosti dovolania nie sú splnené.

17. Z judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017) vyplýva, že otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú.

18. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je zásadne v právomoci najvyššieho súdu, a zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti, sa teda úloha ústavného súdu v tejto veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na už uvedené zjavne nie je jeho úlohou.

19. Po predbežnom posúdení sťažnostnej argumentácie ústavný súd konštatuje, že z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa presvedčil, že poskytuje odpoveď na procesné otázky majúce vplyv na prípustnosť dovolania, sťažovateľovi v tomto rozsahu boli ozrejmené kľúčové dôvody odmietnutia jeho dovolania, odôvodnenie nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle pri aplikácii procesného práva a zároveň zodpovedá rozsahu požiadaviek kladených na riadne odôvodnenie rozhodnutia procesnej povahy o neprípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku. Nad rámec uvedeného ústavný súd pripomína, že sám sťažovateľ v sťažnosti i dovolaní vytýka krajskému súdu, že neriešil ním nastolenú právnu otázku a toto opomenutie malo za následok nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Predpokladom aplikácie § 421 ods. 1 písm. b) CSP je však vyriešenie relevantnej právnej otázky odvolacím súdom a jej odôvodnenie, s ktorým

dovolateľ polemizuje, pričom dovolacím súdom dosiaľ riešená nebola. Prípustnosť dovolania sa totiž vzťahuje na právne otázky, ktorých vyriešenie viedlo k záverom uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu, čo nie je prípad sťažovateľa.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľa neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na to, že bola sťažnosť odmietnutá ako celok, stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu